

Regeling Datamanagement Universiteit Leiden 2021

Preambule

Paragraaf 1 Definities en uitgangspunten

Artikel 1.

Onderzoeksdata zijn een drijvende kracht achter wetenschappelijk onderzoek. Universiteit Leiden acht zorgvuldige omgang met onderzoeksdata van groot belang om de betrouwbaarheid, kwaliteit en de reproduceerbaarheid van onderzoek te vergroten, alsmede het hergebruik van onderzoeksresultaten te bevorderen. Research datamanagement betreft de zorgvuldige organisatie en beheer van onderzoeksdata gedurende de gehele onderzoekscyclus. Dit vraagt aandacht tijdens alle fasen van het onderzoek. Deze regeling is bedoeld als universitair raamwerk voor een datamanagementbeleid en vergt nadere uitwerking op disciplineniveau. Het is aan elk faculteitsbestuur om te bepalen hoe de regeling binnen de faculteit nader uitgewerkt wordt en welke rol hierbij is weggelegd voor de instituten.

Aandachtspunten en toelichting: De Regeling Datamanagement is een kader waarbinnen de faculteiten hun eigen dataprotocol zo veel mogelijk uitwerken. Voor sommige onderdelen van de regeling ligt het voor de hand om dit te doen op het niveau van de faculteit, soms op het niveau van het instituut en soms zal een combinatie het meest geëigend zijn. Een facultair dataprotocol met een appendix specifiek voor elk instituutprotocol borgt de samenhang en gelaagdheid van het algehele beleid voor datamanagement. Het resultaat van de uitwerking van deze regeling door faculteit en/of instituut wordt hierna het 'facultaire dataprotocol' en/of 'instituutdataprotocol' genoemd.

Artikel 2.

In alle fasen van het onderzoek moet worden voldaan aan wet- en regelgeving, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). In alle fasen van het onderzoek moet ook worden gewerkt in overeenstemming met geldende gedragscodes, waaronder de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit 2018 en universitair beleid, zoals het privacy- en informatiebeveiligingsbeleid.

Aandachtspunten en toelichting: In het facultaire of instituutdataprotocol wordt aangegeven welke gedragscodes relevant zijn voor de betreffende discipline(s) en welke aanvullende procedures en protocollen moeten worden toegepast.

Artikel 3.

Deze regeling geldt voor alle medewerkers van Universiteit Leiden en personen verbonden aan de universiteit, inclusief buiten- en beurspromovendi en andere gasten en samenwerkingspartners, die wetenschappelijk onderzoek onder verantwoordelijkheid van de universiteit verrichten.

Aandachtspunten en toelichting: Onderzoekers zijn verantwoordelijk voor het beheer van onderzoeksdata die de door hen begeleide studenten hebben verzameld ten behoeve van onderzoek

en voor het instrueren van de studenten over het omgaan met onderzoeksdata. In het facultaire/instituutsdataprotocol wordt het beleid aangegeven ten aanzien van de omgang met onderzoeksdata in het kader van bachelor- en (research)masteronderwijs.

Artikel 4.

Onder onderzoeksdata wordt verstaan: alle gegevens die worden gebruikt en gegenereerd tijdens wetenschappelijk onderzoek.

Aandachtspunten en toelichting: In het facultaire/instituutsdataprotocol wordt uitgewerkt welke onderzoeksdata onder deze regeling vallen. Het begrip onderzoeksdata dient breed te worden opgevat, en omvat bijvoorbeeld gegevens die worden verkregen door bewerking en analyse van (ruwe) onderzoeksdata. Dit kan ook (voor onderzoek ontwikkelde) software en modellen omvatten. De onderzoeksdata betreft ook de gegevens (metadata) die randvoorwaardelijk zijn om de onderzoeksdata breed te kunnen ontsluiten en hergebruiken. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan beschrijvingen van apparatuur en onderzoekopstellingen. Administratieve (project)gegevens worden niet altijd als onderzoeksdata gezien. Indien nodig wordt dit voor specifiek onderzoek verder uitgewerkt in het bijbehorende DMP. Zie ook artikel 7.

Artikel 5.

Deze regeling is van toepassing op digitale en niet-digitale onderzoeksdata.

Aandachtspunten en toelichting: In het facultaire/instituutsdataprotocol wordt uitgewerkt welke niet-digitale onderzoeksdata onder deze regeling vallen. Bij niet-digitale onderzoeksdata kan bijvoorbeeld gedacht worden aan biomateriaal, geluids- en video-opnames, papieren vragenlijsten, beschrijvingen van meetopstellingen en papieren labjournaals. Indien nodig wordt dit voor specifiek onderzoek verder uitgewerkt in het bijbehorende DMP (zie artikel 7). Bij artikelen in deze regeling die enkel op digitale onderzoeksdata of niet-digitale onderzoeksdata van toepassing zijn, is dit expliciet vermeld. NB: deze bepaling betekent niet dat niet-digitale data persé gedigitaliseerd moeten worden.

Paragraaf 2 Voorafgaand aan het onderzoek

Artikel 6.

Voordat onderzoek met derden wordt uitgevoerd, worden heldere afspraken gemaakt over verzameling, bewerking, inzage, gebruik, opslag, auteursrechten en gebruiksrechten van onderzoeksdata. Deze worden vastgelegd in een samenwerkings-, consortium- of soortgelijke overeenkomst. Indien sprake is van uitwisseling van persoonsgegevens met derden moet daartoe een overeenkomst worden opgesteld, met inachtneming van het privacybeleid van de universiteit.

Aandachtspunten en toelichting: De afspraken moeten zodanig zijn dat beoordeeld kan worden of onderzoeksdata kunnen worden gebruikt en/of gedeeld en zo ja, onder welke voorwaarden. Voorkomen moet worden dat tijdens en na afloop van het onderzoek met derden onduidelijkheid of onenigheid ontstaat over het beheer en de rechten van onderzoeksdata.

Artikel 7.

Voor de start van het onderzoek wordt een datamanagementplan (DMP) opgesteld volgens het facultaire/instituutsdataprotocol.

Aandachtspunten en toelichting: Voor het opstellen van het DMP wordt gebruik gemaakt van een voor het onderzoek van toepassing zijnde template. De universiteit heeft een eigen template dat door diverse subsidieverstrekkers wordt geaccepteerd.

Paragraaf 3 Tijdens het onderzoek

Artikel 8.

Gedurende het onderzoek moet veilig met onderzoeksdata worden omgegaan. Dit betekent dat de integriteit, beschikbaarheid en – indien vereist - vertrouwelijkheid van de data gegarandeerd blijven en dat de nodige maatregelen worden genomen om verlies, beschadiging en ongeautoriseerd gebruik of manipulatie te voorkomen, met inachtneming van het informatiebeveiligings- en privacybeleid van de universiteit.

Artikel 9.

De FAIR-principes zijn richtlijnen om de vindbaarheid (findability), toegankelijkheid (accessibility), interoperabiliteit (interoperability) en de herbruikbaarheid (reusability) van onderzoeksdata te verbeteren. Metadata behorend bij niet-digitale data worden zoveel mogelijk gedigitaliseerd en volgen de FAIR-principes. In het facultaire/instituutsdataprotocol wordt verder uitgewerkt hoe de FAIR-principes worden toegepast binnen de desbetreffende disciplines. Indien nodig wordt in het bijbehorende DMP beschreven hoe de FAIR-principes worden toegepast voor specifiek onderzoek (zie ook artikel 7 en 10).

Artikel 10.

Tijdens het onderzoek (en bij de afronding van het onderzoek) wordt het DMP, wanneer nodig, aan de hand van de daadwerkelijke situatie geactualiseerd.

Aandachtspunten en toelichting: Het DMP is een 'levend' document. Tijdens uitvoering van het onderzoek treden doorgaans veranderingen op ten opzichte van het oorspronkelijke onderzoeksplan. Tevens kunnen aan het begin van het onderzoek mogelijk niet alle aspecten van datamanagement goed worden geadresseerd. Dit heeft vaak ook gevolgen voor de inhoud van het DMP. Bij iedere nieuwe versie worden aanpassingen verantwoord.

Paragraaf 4 Na afloop van het onderzoek

Artikel 11.

Digitale onderzoeksdata die aan een wetenschappelijke publicatie ten grondslag liggen, worden op het moment van publiceren geregistreerd en volgens de FAIR-principes beheerd.

Aandachtspunten en toelichting: Digitale onderzoeksdata worden duurzaam opgeslagen in een archief/repository, met onder meer benodigde metadata en duidelijke gebruiksvoorwaarden, bij voorkeur in een gecertificeerd repository. Het facultaire/instituutsdataprotocol bevat een lijst van

preferred archieven/repositories. Waar nodig, worden voor specifiek onderzoek in het bijbehorende DMP afwijkende keuzes gedocumenteerd (zie artikel 7 en 10).

Artikel 12.

Digitale onderzoeksdata die niet aan een publicatie ten grondslag liggen, maar wel bewaard worden, worden ten laatste bij afsluiting van het onderzoek geregistreerd en zo veel mogelijk volgens de FAIR-principes beheerd.

Aandachtspunten en toelichting: In het facultaire/instituutsdataprotocol worden richtlijnen gegeven welke data bewaard moeten blijven. Waar nodig, worden voor specifiek onderzoek in het bijbehorende DMP afwijkende keuzes gedocumenteerd (zie artikel 7 en 10).

Artikel 13.

Niet-digitale onderzoeksdata worden bewaard volgens de gebruikelijke standaarden in de discipline en indien mogelijk gedigitaliseerd.

Artikel 14.

De minimale bewaartermijn van onderzoeksdata is tien jaar, tenzij wetgeving, gedragscodes, contractuele bepalingen of aantoonbare afspraken binnen de discipline een andere termijn vaststellen.

Persoonsgegevens moeten tijdens of na afloop van het onderzoek worden bewaard, vernietigd of geanonimiseerd conform AVG en het privacybeleid en informatiebeveiligingsbeleid van de universiteit.

Aandachtspunten en toelichting: Het facultaire/instituutsdataprotocol verwijst naar de afspraken binnen de disciplines.

Artikel 15.

De meest recente versie van ieder DMP wordt centraal binnen de faculteit of het instituut opgeslagen, minimaal gedurende 20 jaar.

Aandachtspunten en toelichting: Let op: na het vernietigen van het DMP kan de onderzoeker of het instituut niet meer aantonen hoe bepaalde beslissingen m.b.t. datamanagement (bijv. vernietiging) tot stand zijn gekomen. Uit het oogpunt van verantwoording en wetenschappelijke integriteit is de bewaartermijn van een DMP langer dan die van de data.

Paragraaf 5 Verantwoordelijkheden

Artikel 16.

Het College van Bestuur stelt de beleidskaders vast voor datamanagement en evalueert deze periodiek. Het College van Bestuur biedt adequate centrale voorzieningen en ondersteuning op centraal niveau om verantwoord databeheer mogelijk te maken. Het College van Bestuur toetst periodiek de naleving van de Regeling Datamanagement.

Artikel 17.

Het faculteitsbestuur is verantwoordelijk voor de nadere uitwerking (en vaststelling) van deze regeling in een facultair dataprotocol en bepaalt op welk niveau de verdere uitwerking plaatsvindt: op facultair niveau en/of instituutsniveau. Het facultaire dataprotocol dekt alle

wetenschappelijke eenheden binnen de faculteit. Het faculteitsbestuur organiseert voldoende middelen en ondersteuning om het facultaire dataprotocol te kunnen uitvoeren. Het faculteitsbestuur evalueert periodiek het facultaire dataprotocol. Het faculteitsbestuur toetst periodiek de naleving van de Regeling Datamanagement binnen de instituten. Eventuele afwijkingen van de regeling dienen beoordeeld te worden door het faculteitsbestuur.

Artikel 18.

De wetenschappelijk directeur van het instituut is verantwoordelijk voor de vaststelling van het instituutsdataprotocol. De wetenschappelijk directeur zorgt ervoor dat het instituutsdataprotocol periodiek wordt geëvalueerd. De wetenschappelijk directeur legt verantwoording af aan het faculteitsbestuur over de uitwerking en implementatie van het datamanagementbeleid binnen het instituut en eventuele afwijkingen van de Regeling Datamanagement.

Aandachtspunten en toelichting: Verantwoording wordt ook afgelegd in onder meer jaarverslagen en in onderzoeksvisitaties volgens het Strategy Evaluation Protocol (SEP) 2021-2027.

Artikel 19.

Leidinggevenden en begeleiders stellen de onder hun verantwoordelijkheid vallende medewerkers en studenten op de hoogte van het algehele datamanagement(beleid) en zien erop toe dat het wordt nageleefd en spreken hen, wanneer nodig, hierop aan.

Aandachtspunten en toelichting: Leidinggevenden en begeleiders hebben onder meer als taak datamanagement met regelmaat onder de aandacht te brengen in werkoverleggen en te zorgen dat medewerkers en studenten voldoende geïnstrueerd zijn over verantwoord beheer van onderzoeksdata.

Artikel 20.

De Principal Investigator (onderzoeksleider, projectleider of equivalent) is in het onderzoek verantwoordelijk voor het naleven van de Regeling Datamanagement, het naleven van het facultaire/instituutsdataprotocol en het naleven van de wettelijke, ethische en contractuele vereisten ten aanzien van de onderzoeksdata. De Principal Investigator legt hierover verantwoording af aan zijn leidinggevende. De Principal Investigator is verantwoordelijk voor het (laten) opstellen, periodiek actualiseren en archiveren van het DMP. De Principal Investigator is verantwoordelijk voor het maken van de benodigde afspraken met medewerkers en studenten die deelnemen aan het onderzoek voor het beheer van de onderzoeksdata.

Aandachtspunten en toelichting: Dit laatste geldt met name bij het tussentijds toetreden (bijv. indiensttreding) tot en bij het verlaten (bijv. uitdiensttreding) van het onderzoek.

Artikel 21.

De onderzoeker werkt volgens de Regeling Datamanagement en het facultaire/instituutsdataprotocol en voert het datamanagement binnen het onderzoek uit volgens het DMP en de geldende richtlijnen en gedragscodes.

Artikel 22.

In het facultaire/instituutsdataprotocol wordt aangegeven waar de onderzoeker voor welke ondersteuning naartoe kan.

Aandachtspunten en toelichting: Onderzoekers kunnen in de faculteit terecht bij datastewards, privacy officers, security officers en informatiemanagers voor ondersteuning op gebied van datamanagement, informatiebeveiliging, het zorgvuldig omgaan met data met persoonsgegevens en voor de beschikbaarheid en articulatie van facultaire/instituutsdiensten met betrekking tot datamanagement. Enkele faculteiten en instituten hebben ook eigen ICT-ondersteuning voor onderzoek.

Artikel 23.

Het Centre for Digital Scholarship (CDS) van UBL is het centrale aanspreekpunt voor datamanagement.

Het ICT Shared Service Centre (ISSC) is verantwoordelijk voor de standaard werkplekomgeving. Het Research ICT Competence Centre (RICC) binnen het ISSC is verantwoordelijk voor de implementatie en ondersteuning van de centrale geavanceerde ICT-voorzieningen voor het beheer en de verwerking van onderzoeksdata.

Paragraaf 6 Uitwerking

Artikel 24.

Bij de uitwerking van deze universitaire regeling in een facultaire/instituutsdataprotocol dienen faculteiten (of instituten) alle rollen en verantwoordelijkheden voor datamanagement binnen faculteit en instituut te benoemen en te beleggen. Bij de uitwerking van de regeling moet zoveel mogelijk worden aangesloten bij de gangbare normen in de discipline(s). Afwijkingen van de Regeling Datamanagement dienen te worden voorgelegd aan het College van Bestuur.

Aandachtspunten en toelichting: Het betreft hier onder meer de rollen en verantwoordelijkheden voor de onderzoeker, promovendus en begeleider, project- of groepsleider (Principal Investigator), wetenschappelijk directeur, faculteitsbestuur en bij wie de onderzoeker terecht kan voor ondersteuning (datastewards, en privacy, security en ICT-experts). Waar nodig gaat het facultaire/instituutsdataprotocol ook in op de beschikbare voorzieningen en processen voor datamanagement binnen de faculteit (of instituut).

Paragraaf 7 Overige bepalingen

Artikel 25.

Deze regeling vervangt de Regeling Datamanagement 2016.

Artikel 26.

Als daar aanleiding toe is, zal deze regeling worden herzien op verzoek van het College van Bestuur.

Vastgesteld door het College van Bestuur d.d.: 7 december 2021
Voorgelegd voor advies aan UR d.d.: 22 november 2021